Федеральний кримінальний суд
Tribunal pénal fédéral
Tribunale penale federale
Tribunal penal federal

Реєстраційний номер: RR.2016.271
RP.2017.33

Рішення від 4 травня 2017 року
Апеляційна палата

Склад суду	Федеральні кримінальні судді Штефан Блеттлер, головуючий, Корнелія Кова та Патрік Роберт-Нікауд, Секретар суду Сантіна Піццонія
Сторони	**A. S.A.**, інтереси якого представляє адвокат д-р Ханс-Петер Шаад, Позивач і заявник клопотання **проти** **ФЕДЕРАЛЬНА ПРОКУРАТУРА,** Відповідач за скаргою та за клопотанням
Предмет	Міжнародна правова допомога Україні у кримінальних справах Видача доказів (ст. 74 Закону про міжнародну правову допомогу у кримінальних справах); відвід (ст. 10 Закон про адміністративні процедури)

Обставини справи:

A. Національне антикорупційне бюро України веде кримінальний процес. Розслідується підозра у виплаті 6,4 млн. євро для підкупу українських парламентарів і посадових осіб у зв’язку з постачанням чеським акціонерним товариством комплектуючих частин і компонентів на українські державні атомні електростанції. Одним із обвинувачених парламентарів є C., колишній голова Комітету H. Антикорупційне бюро виходить із того, що кошти для підкупу надійшли на два швейцарських рахунки зареєстрованого в Панамі A. S.A. у D. та E. (див. далі).

B. Федеральна прокуратура також проводить кримінальне розслідування проти C., яке було відкрите 15 серпня 2013 року через підозру в підкупі іноземних представників влади згідно зі ст. 322 septies Кримінального кодексу та у відмиванні коштів згідно зі ст. 305 bis Кримінального кодексу (див. матеріали справи Федеральної прокуратури [далі — «Федеральна прокуратура»], стор. RH.16.0100 05.001-0001 і далі). У рамках швейцарського кримінального процесу банківська документація, що стосується двох вищеназваних рахунків A. S.A., була опублікована, а також були надані різні розпорядження щодо блокування рахунків (кримінальний процес [...]; акт 1.1).

C. Українські органи влади звернулися до Швейцарії із запитом на надання правової допомоги від 29 лютого 2016 року та доповненням від 28 квітня 2016 року, у рамках якого затребували, серед іншого, передачу всієї банківської документації, що стосується A. S.A. (матеріали справи, стор. RH.16.0100 01.000-001 і наступні, RH.16.0100 01.000-0138 і наступні).

D. Федеральне управління юстиції (далі — «ФУЮ») 26 квітня 2016 року передало український запит на надання правової допомоги (а також доповнення до нього 25 травня 2016 року) для виконання Федеральній прокуратурі (матеріали справи, стор. RH.16.0100 02.000-0002 і наступні). Відповідно до розпорядження від 14 червня 2016 року Федеральною прокуратурою було прийнято до розгляду запит на надання правової допомоги разом із доповненням і було оформлено здійснення заходів із надання правової допомоги окремими розпорядженнями (матеріали справи, стор. RH.16.0100 04.100-0001 і наступні).

E. Розпорядженням від 14 липня 2016 року Федеральна прокуратура постановила долучити, серед іншого, уже опубліковані в рамках швейцарського процесу банківські документи, які стосуються A. S.A., до подальшого використання як доказів для органів, які надіслали запит, у рамках надання правової допомоги (матеріали справи, стор. RH.16.0100 05.001-0001).

F. Листом від 12 вересня 2016 року Федеральна прокуратура звернулася до вповноваженого представника A. S.A., який уже захищав права A. S.A. в рамках швейцарського кримінального процесу (акт 1.1 с. 4). Вона передала йому запит на надання правової допомоги від 29 лютого 2016 року в межах звернень, які стосувалися A. S.A, додатковий запит на надання правової допомоги від 28 квітня 2016 року, розпорядження щодо прийняття до розгляду від 14 липня 2016 року й затребувані для передачі банківські документи банку E., які стосуються зареєстрованої на A. S.A. системи CRM

№ 1 і документи банку D., які стосуються зареєстрованої також на A. S.A. системи CRM № 2. Федеральна прокуратура надала вповноваженому представнику термін до 30 вересня 2016 року для надання згоди на спрощену передачу банківських документів згідно зі ст. 80 c Закону про міжнародну правову допомогу у кримінальних справах. Потім на той самий термін уповноваженому представнику була надана можливість заявити про будь-які можливі заперечення проти надання правової допомоги (матеріали справи, стор. RH.16.0100 14.001-0001 і наступні). У листі від 29 вересня 2016 року вповноважений представник A. S.A. повідомив про відмову в наданні згоди на спрощену передачу банківських документів українським органам влади згідно зі ст. 80 c Закону про міжнародну правову допомогу у кримінальних справах. При цьому було заявлено про збереження права на будь-які можливі заперечення проти надання правової допомоги (матеріали справи, стор. RH.16.0100 14.001-0005).

G. Рішенням від 19 жовтня 2016 року Федеральна прокуратура задовольнила запит на надання правової допомоги разом із доповненням, і згідно з п. 2 розпорядилася щодо передачі певних банківських документів, які стосуються відкритих на A. S.A. рахунків у банку D. і банку E. (акт 1.1), у рамках надання правової допомоги.

H. У відповідь на це A. S.A. згідно з письмовою заявою від 21 листопада 2016 року доручила своєму вповноваженому представнику подати скаргу до апеляційної палати Федерального кримінального суду (акт 1). Спочатку була висунута вимога до ФУЮ доручити виконання українського запиту на надання правової допомоги не Федеральній прокуратурі, а іншому органу, або, за можливості, замінити керуючого прокурора Федеральної прокуратури (клопотання 1). У другому пункті була викладена вимога щодо скасування оскаржуваного рішення від 19 жовтня 2016 року (клопотання 2). Незалежно від вищевказаних клопотань було подане клопотання щодо скасування блокування рахунку на суму до 100'000 франків або більше для авансового платежу вповноваженому представнику, або можливого дозволу на безкоштовне подання скарги з оплатою подальших витрат і відшкодувань за рахунок Федеральної прокуратури чи Федерації (клопотання 3).

Як відповідач за скаргою, так і ФУЮ у своїй відповіді на скаргу та заяві вимагають відмовити в прийнятті скарги з оплатою подальших витрат за рахунок позивача (акт 8 і 9). У своїй відповіді на заяву відповідача від 7 січня 2017 року позивач наполягає на своїх клопотаннях (акт 13). У листі від 14 лютого 2017 року відповідач виклав своє заперечення на репліку позивача (акт 15), заява ФУЮ також датується 14 лютим 2017 року (акт 16). Обидві письмові заяви в подальшому були доведені до відома противної сторони (акт 17).

На подальші роз'яснення сторін і внесені акти в разі потреби робляться посилання в рамках юридичного розгляду.

Апеляційна палата бере до уваги:

1.

1.1 У питаннях правової допомоги між Україною та Швейцарією в першу чергу слід керуватись Європейською конвенцією від 20 квітня 1959 року про взаємну правову допомогу у кримінальних справах (EUeR; Систематичне зібрання законодавства 0.351.1), другим додатковим протоколом до неї від 8 листопада 2001 року (ZPII EUeR; Систематичне зібрання законодавства

0.351.12) і Конвенцією від 8 листопада 1990 року про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом (GwUe; Систематичне зібрання законодавства 0.311.53; а також Рішення Федерального суду 133 IV 215 E. 2; 123 II 134 E. 5b; Вирок Федерального суду 1C_513/2010 від 11 березня 2011 року, E. 3.2; ROBERT ZIMMERMANN, La coopération judiciaire internationale en matière pénale, 4-е вид., Берн 2014, н. 18-20, 108).

1.2 Якщо певні питання не регулюються цими міжнародними договорами ані прямо, ані опосередковано, або швейцарським законодавством установлено нижчі вимоги до правової допомоги (так званий принцип сприяння; Рішення Федерального суду 142 IV 250 E. 3; 140 IV 123 E. 2; 137 IV 33 E. 2.2.2; 135 IV 212 E. 2.3; ZIMMERMANN, у зазн. місці, н. 229), застосовується Федеральний закон від 20 березня 1981 року про міжнародну правову допомогу у кримінальних справах (IRSG; Систематичне зібрання законодавства 351.1) і розпорядження від 24 лютого 1982 року, що відноситься до нього (IRSV; Систематичне зібрання законодавства 351.11) (ст. 1 ч. 1 IRSG; Рішення Федерального суду 136 IV 82 E. 3.1; 130 II 337 E. 1). Зберігається право на захист прав людини (Рішення Федерального суду 135 IV 212 E. 2.3; 123 II 595 E. 7c; ZIMMERMANN, у зазн. місці, н. 211 і наступні, 223 і наступні, 681 і наступні).

1.3 Окрім цього, у разі розгляду скарги щодо питань надання міжнародної правової допомоги застосовуються визначення Федерального закону від 20 грудня 1968 року про адміністративні процедури (Закон про адміністративні процедури, VwVG; Систематичне зібрання законодавства 172.021) (ст. 37 ч. 2 літ. a разом зі ст. 39 ч. 2 літ. b Федерального закону від 19 березня 2010 року про організацію правоохоронних органів Федерації [Закон про організацію правоохоронних органів, StBOG; Систематичне зібрання законодавства 173.71]; Рішення Федерального суду 139 II 404 E. 6/8.2; Вирок Федерального суду 1C_763/2013 від 27 вересня 2013 року, E. 2.2; ZIMMERMANN, у зазн. місці, н. 273).

2.

2.1 Розпорядження кантональних виконавчих органів або федеральних виконавчих органів щодо надання правової допомоги разом із попередніми проміжними розпорядженнями підлягає оскарженню в апеляційній палаті Федерального кримінального суду (ст. 80e ч. 1 Закону про міжнародну правову допомогу у кримінальних справах разом зі ст. 37 ч. 2 літ. a Федерального закону про організацію правоохоронних органів Федерації від 19 березня 2010 року [StBOG; Систематичне зібрання законодавства 173.71] і ст.19 ч. 1 Організаційного регламенту для Федерального кримінального суду від 31 серпня 2010 року [BStGerOR; Систематичне зібрання законодавства 173.713.161]).

2.2 В оскаржуваному рішенні, попри аргументацію позивача у відповіді на заяву відповідача (акт 13 с. 2), йдеться про остаточне розпорядження федерального виконавчого органа щодо питання надання міжнародної правової допомоги, яке впродовж 30 днів після отримання повідомлення в письмовій формі можна оскаржити в апеляційній палаті Федерального

кримінального суду (ст. 80 *e* ч. 1 разом зі ст. 80 *k* Закону про міжнародну правову допомогу у кримінальних справах; ст. 37 ч. 2 літ. a п. 1 Закону про організацію правоохоронних органів Федерації). Твердження, які позивач наводить проти цього, суперечать установленому законом визначенню остаточного розпорядження (ст. 80 *d*, ст. 80 *e* ч. 1 Закону про міжнародну правову допомогу у кримінальних справах). З оскаржуваним остаточним розпорядженням позивач був ознайомлений 21 жовтня 2016 року, скарга була подана 21 листопада 2016 року, тобто своєчасно.

2.3 Право на оскарження має особа, якої особисто та безпосередньо стосуються заходи з надання правової допомоги та яка має законний інтерес щодо їх скасування або змінення (ст. 80 *h* літ. b Закону про міжнародну правову допомогу у кримінальних справах). Особи, проти яких відкрито кримінальне провадження в іншій країні мають право на подання скарги на тих самих умовах (ст. 21 ч. 3 Закону про міжнародну правову допомогу у кримінальних справах). У разі збору інформації про рахунки, особою, якої це особисто й безпосередньо стосується в розумінні ст. 21 ч. 3 і 80 *h* Закону про міжнародну правову допомогу у кримінальних справах, вважається власник рахунку (ст. 9 *a* літ. a Закону про міжнародну правову допомогу у кримінальних справах; Рішення Федерального суду 137 IV 134 E.5.2.1; 130 II 162 E. 1.3; 128 II 211 E. 2.4; TPF 2007 79 E. 1.6).

У даному випадку оскаржується остаточне розпорядження, згідно з яким затребувані докази відповідно до застосування ст. 74 Закону про міжнародну правову допомогу у кримінальних справах мають бути передані Україні. Позивача, як власника рахунку, ці заходи стосуються безпосередньо, що згідно зі ст. 80 *h* літ. b Закону про міжнародну правову допомогу у кримінальних справах надає йому право на оскарження. За умови належного оформлення інших аспектів скарга має бути прийнята до розгляду з урахуванням наведеного далі виключення.

3.

3.1 Позивач оскаржує розпорядження ФУЮ від 26 квітня 2016 року, яким виконання запиту на надання правової допомоги доручається відповідачу (акт 1 с. 3).

3.2 Федеральне управління може повністю або частково доручати виконання заходів із надання правової допомоги тим федеральним органам, які б у випадку здійснення такого злочину в Швейцарії здійснювали би притягнення до відповідальності (ст. 79 ч. 2 Закону про міжнародну правову допомогу у кримінальних справах). Згідно зі ст. 79 ч. 4 Закону про міжнародну правову допомогу у кримінальних справах позначення кантональних або державних органів, яким доручено вести справу, не підлягає оскарженню. Це визначення має на меті запобігання скаргам, спрямованим на затягування часу, і забезпечує таким чином прискорення процесу надання правової допомоги (послання Федеральної ради від 29 березня 1995 року стосовно змін у законі про надання правової допомоги, BBl 1995 III S. 27).

3.3 Оскаржуване в даному випадку розпорядження про делегування повноважень не може бути оскаржене згідно зі ст. 79 ч. 4 Закону про міжнародну правову допомогу у кримінальних справах також і в рамках оскарження остаточного розпорядження, тому у зв'язку з цим скарга не може бути прийнята до розгляду.

4. Апеляційна палата не орієнтується на вимоги сторін (ст. 25 ч. 6 Закону про міжнародну правову допомогу у кримінальних справах). Для перевірки умов надання правової допомоги вона зазвичай не має якихось обмежень, однак згідно з усталеною судовою практикою зосереджується лише на фактичних і правових питаннях, які утворюють предмет сперечання у скарзі (див. Рішення Федерального суду 132 II 81 E. 1.4; 130 II 337 E. 1.4, кожне з іншими примітками; Рішення Федерального кримінального суду RR.2007.34 від 29 березня 2007 року, E. 3; RR.2007.27 від 10 квітня 2007 року, E. 2.3).

5. Згідно з федеральною судовою практикою інстанція, що виносить рішення, не повинна детально роз'яснювати кожну з позицій сторін і докладно спростовувати кожне окреме твердження. Вона може обмежитися пунктами, які мають суттєве значення для її рішення. Вважається достатнім, коли орган влади принаймні у стислій формі викладає міркування, якими він керується та на яких ґрунтується його рішення (Вирок Федерального суду 1A.59/2004 від 16 липня 2004 року, E. 5.2, з іншими примітками).

6.

6.1 Позивач спочатку скаржиться на порушення принципу оперативного вирішення (ст. 17 *a* Закону про міжнародну правову допомогу у кримінальних справах). Проміжок часу між датою отримання позивачем актів банку й датою оскаржуваного розпорядження нібито є надто довгим. Також ставиться під сумнів виконання ФУЮ своїх наглядових функцій (акт 1 с. 4 і далі).

6.2 Запит на надання правової допомоги від 29 лютого 2016 року був переданий для виконання відповідачу 26 квітня 2016 року, а доповнення до нього від 28 квітня 2016 року було передане відповідачу 25 травня 2016 року. 14 червня 2016 року відповідач прийняв запит разом із доповненням до розгляду. 14 липня 2016 року ним було надано розпорядження про долучення документів. 12 вересня 2016 року відповідач надав позивачу можливість висловити свою позицію щодо заявлених заходів із надання правової допомоги. Після отримання відповіді позивача від 29 вересня 2016 року відповідач 19 жовтня 2016 року видав остаточне розпорядження (повністю див. від літ. C до літ. G).

6.3 Порушення принципу оперативного вирішення (ст. 17 *a* Закону про міжнародну правову допомогу у кримінальних справах) з огляду на такий перебіг процесу надання правової допомоги не вбачається. Скарга відхиляється. Оскільки позивач хотів би оскаржити також і наглядову практику ФУЮ, то слід указати на те, що постійний і систематичний нагляд за федеральними адміністративними органами здійснює Федеральна рада (ст. 187 ч. 1 літ. a Конституції Швейцарської Конфедерації; ст. 8 ч. 3 Закону про організацію урядових та адміністративних органів від 21. березня 1997 року

[Систематичне зібрання законодавства 172.010]), до якої і потрібно було б направляти можливу заяву.

7.

7.1 Потім позивач скаржиться на неодноразове порушення права на судове слухання (право на сповіщення, на ознайомлення з матеріалами справи, на участь у процесі та на поінформованість).

Ним критикується насамперед те, що постанова про прийняття до розгляду нібито не була вручена позивачу. Це начебто призвело до того, що позивач не зміг своєчасно й належним чином захистити свої інтереси щодо оскаржуваного остаточного розпорядження, оскільки вже не було часу на ознайомлення з обставинами справи, отримання експертних висновків і доказів щодо неправомірної практики Антикорупційного бюро тощо. Таким чином права позивача могли бути обмежені (акт 1 с. 12).

Далі позивач наводить твердження, що він лише з листа від 12 вересня 2016 року вперше дізнався про процес із надання правової допомоги та зміг ознайомитися з відповідними документами. До цього позивачу нібито не було надано права ні на участь у процесі, ні на ознайомлення згідно зі ст. 80 *b* ч. 1 Закону про міжнародну правову допомогу у кримінальних справах. Час від 12 вересня 2016 року до видачі оскаржуваного розпорядження 19 жовтня 2016 року мав би розцінюватись як більше, ніж недостатній (акт 1 с. 5). Позивач начебто не мав можливості затребувати відокремлення несуттєвих актів упродовж прийнятного терміну (акт 1 с. 15). Позивач відмовив у спрощеному порядку надання правової допомоги не в останню чергу через те, що перевірити запит, розпорядження щодо прийняття до розгляду та численні банківські документи загальною кількістю біля 800 сторінок протягом такого короткого часу було б неможливо (акт 1 с. 6). З іншого боку позивач також скаржиться на те, що нібито не мав можливості взяти участь у відокремленні актів (акт 1 с. 7).

Після цього позивач наводить твердження, що відповідач начебто не забезпечив йому ознайомлення з повним змістом запиту Антикорупційного бюро на надання правової допомоги (акт 1 с. 5). З одного боку, як стверджує позивач, він отримав звернення на надання правової допомоги лише в перекладі на німецьку мову, а не на мові оригіналу. Він нібито не мав можливості перевірити, наскільки відрізняються звернення на надання правової допомоги, надані відповідачем у вигляді ксерокопії, від оригінальних документів, та чи не маніпулювали ними (акт 1 с. 5). З іншого боку позивач скаржиться на те, що запит на надання правової допомоги начебто є неповним і супроводжується не всіма додатками. У листі від 12 вересня 2016 року відносно запиту на надання правової допомоги від 29 лютого 2016 року начебто було чітко вказано на те, що в ньому містяться лише звернення, які стосуються позивача. У розпорядженні про прийняття до розгляду начебто були вказані місця в запиті про надання правової допомоги, про які не було повідомлено (акт 1 с. 5). У зв'язку з цим позивач критикує те, що в оскаржуваному розпорядженні не пояснюється чітко, чи є воно насправді остаточним, чи йдеться лише про частково остаточне розпорядження (акт 1

с. 6). В оскаржуваному розпорядженні нібито були розглянуті не всі задоволені в розпорядженні про прийняття до розгляду звернення Антикорупційного бюро про надання правової допомоги, не кажучи вже про те, що вони врешті не були задоволені. Відповідач начебто не позначив у оскаржуваному розпорядженні обсяг правової допомоги згідно зі ст. 80 *d* Закону про міжнародну правову допомогу у кримінальних справах, що є порушенням закону. Позивач вимагає точної відповіді на питання, чи збирається відповідач задовольнити ці звернення Антикорупційного бюро (акт 1 с. 6 і далі.). У випадку, якщо відповідач збирається задовольнити ці звернення Антикорупційного бюро, позивач вимагав би в подальшому ознайомлення з матеріалами справи та участі у процесі надання правової допомоги. У цьому випадку також було б порушено закон (ст. 80 *b* ч. 1 Закону про міжнародну правову допомогу у кримінальних справах) (акт 1 с. 7).

Врешті позивач заявляє протест щодо того, що клопотання про ознайомлення з повним змістом актів із надання правової допомоги вже не має сенсу через обмежений час та очікуване затягування з боку відповідача, а також через те, що раніше відповідачем уже було відмовлено позивачу в розгляді клопотання про ознайомлення в рамках швейцарського кримінального провадження (акт 1 с. 6).

7.2 Слід розрізняти вимогу правомочної особи щодо сповіщення про розпорядження відносно надання правової допомоги від вимоги щодо ознайомлення з документами про правову допомогу під час розгляду справи про надання правової допомоги. Вимога щодо права на судове слухання згідно зі ст. 29 ч. 2 Конституції Швейцарської Конфедерації стосується зокрема ознайомлення з матеріалами справи. У питаннях правової допомоги право на ознайомлення з матеріалами справи визначається статтею 80 *b* Закону про міжнародну правову допомогу у кримінальних справах, а також статтею 26 і 27 Закону про адміністративні процедури (через посилання у ст. 12 ч. 1 Закону про міжнародну правову допомогу у кримінальних справах) (Вирок Федерального суду 1A.57/2007 від 14 вересня 2007 року, Е. 2.1). Згідно зі ст. 80 *b* Закону про міжнародну правову допомогу у кримінальних справах правомочні особи мають право на ознайомлення з матеріалами справи в межах, необхідних для захисту своїх інтересів. Правомочною в розумінні ст. 80*b* ч. 1 Закону про міжнародну правову допомогу у кримінальних справах є особа, яка має статус сторони у справі та, відповідно, особа, що в розумінні ст. 80 *h* літ. b Закону про міжнародну правову допомогу у кримінальних справах має право на оскарження. Ознайомлення з матеріалами справи має бути забезпечене в межах, необхідних для захисту інтересів правомочної особи, тобто для ознайомлення їй мають надаватися лише ті документи, які стосуються її безпосередньо й особисто.

Із права на судове слухання витікає також право правомочної особи на участь у відокремленні вилучених документів, які мають бути передані органу, що надіслав запит (Рішення Федерального суду 126 II 258 Е. 9b/aa). У зв’язку з цим вважається достатнім, коли правомочній особі надається можливість

викласти в письмовій формі свою позицію щодо відокремлення (Вирок Федерального суду 1A.228/2006, з іншими примітками). Фактично виконавчий орган згідно з федеральною судовою практикою перед видачею остаточного розпорядження має в дієвий і безпосередній спосіб надати особі, яка є правомочною згідно зі ст. 80 *h* літ. b Закону про міжнародну правову допомогу у кримінальних справах і ст. 9 *a* літ. b Розпорядження про міжнародну правову допомогу у кримінальних справах, з метою дотримання права на судове слухання можливість викласти свою позицію відносно запиту на надання правової допомоги й навести з обґрунтуванням перелік документів (за потреби з використанням принципу співмірності), які не мають бути передані (див. ст. 30 ч. 1 Закону про адміністративні процедури; Рішення Федерального суду 130 II 14 E. 4.3 с. 16; 126 II 258 E. 9b/aa с. 262; Рішення Федерального кримінального суду RR.2007.24 від 8 травня 2007 року, E. 3.1).

7.3 Предметом оскаржуваного остаточного розпорядження є видача банківських документів, які стосуються рахунків, відкритих на позивача. Відповідач листом від 12 вересня 2016 року надіслав позивачу запит на надання правової допомоги разом із доповненням, розпорядження про прийняття до розгляду та затребувані для передачі банківські документи, тим самим надавши перед видачею остаточного розпорядження можливість позивачу викласти свою позицію по відношенню до запиту на надання правової допомоги й навести з обґрунтуванням перелік документів, які не мають бути передані (матеріали справи, стор. RH.16.0100 14.001-0001 і наступні). Таким чином, було забезпечено комплексне ознайомлення позивача з документами в рамках процесу надання правової допомоги та можливість участі у відокремленні документів, тому право на судове слухання не порушувалося. Оскільки позивач стверджує, що перевірити затребувану правову допомогу впродовж установленого терміну було неможливо, слід на це заперечити, що він не подав жодного клопотання про подовження терміну, яке було би відхиленим. Тому з цієї точки зору порушення відповідачем права на слухання також не вбачається. Наведені порушення права на слухання в рамках кримінального провадження не можуть перевірятися для обґрунтування в даному розгляді скарги. Доказів або заяв щодо того, що позивач вимагав ознайомлення з неперекладеним запитом на надання правової допомоги в межах звернень, які його стосуються, і того, що в цьому було відмовлено відповідачем, не надано.

Попри твердження позивача, він не має права на ознайомлення з тими документами щодо заходів із надання правової допомоги, які не стосуються його безпосередньо та особисто (ст. 80 *b* ч. 1 Закону про міжнародну правову допомогу у кримінальних справах; див. вище). Чи має позивач право на ознайомлення з іншими документами, окрім тих, що є предметом розгляду в рамках надання правової допомоги, можна визначити лише після здійснення подальших можливих заходів із надання правової допомоги. Але майбутні заходи з надання правової допомоги не є предметом даного розгляду скарги, тому заявлене порушення закону не може розглядатися. Ст. 80 *d* Закону про міжнародну правову допомогу у кримінальних справах не надає права позивачу на отримання інформації стосовно того, чи будуть

здійснюватися подальші заходи з надання правової допомоги, які будуть його стосуватися. У цьому сенсі позивач також не має жодних здійсненних прав на визначення остаточного чи частково остаточного розпорядження.

Отже, твердження позивача виявилися в цілому необґрунтованими. Порушення виконавчими органами права на судове слухання відсутні.

7.4 Уповноважений представник позивача в рамках скарги на порушення права на судове слухання наводить твердження, що конклюдентні дії відповідача з відмови у праві на ознайомлення з усіма матеріалами запиту на надання правової допомоги від Антикорупційного бюро унеможливили для позивача захист його прав та інтересів. Це мало би розцінюватися не тільки як порушення закону, а й як відмова від своїх обов'язків. Далі вповноважений представник пояснює: «Позивач не має можливості перевірити, наскільки відрізняються звернення про надання правової допомоги, надані відповідачем у вигляді ксерокопії, від оригінальних документів, та чи не маніпулювали ними» (акт 1 с. 5). Використане вповноваженим представником слово «маніпулювали» має на увазі навмисну маніпуляцію. Цим він заявляє, що вповноважений представник відповідача міг свідомо та добровільно скоїти протиправні дії на своїй посаді. Подібне тяжке, опосередковано висунуте звинувачення у злочині державного органу влади або його представника без жодних конкретних підстав для цього не відповідає принципам сумлінного й відповідального виконання професійних обов'язків адвоката згідно зі ст. 12 літ. a Федерального закону про адвокатуру від 23 червня 2000 року (BGFA; Систематичне зібрання законодавства 935.61).

8.

8.1 Позивач заперечує обвинувачення, зазначене в запиті на надання правової допомоги й наведене в обставинах справи, й намагається, відповідно, скаржитися на наявність подвійної підсудності.

Перед тим він стверджував, що C. не є кінцевим бенефіціарним власником позивача. Банк D. і банк F. начебто внесли C. у формуляр для відкриття рахунку як кінцевого бенефіціарного власника без його участі. C., зі свого боку, нібито тільки доручив заснувати позивача. Позивач і банківські операції начебто використовувались іншими особами для здійснення ділової діяльності (акт 1 с. 3).

Далі позивач стверджує, що об'єктивні передумови для здійснення C. злочинних дій не були доведені, оскільки немає доказів того, що він отримував від B. грошові виплати, або йому переводилися платежі, отримані позивачем від B. (акт 1 с. 17). На підставі платежів ще не було доведено, що йдеться про гроші для підкупу (акт 1 с. 17). Підозра в тому, що C. разом з іншими особами впливав на рішення про укладення договорів між B. і G., наслідком чого було переведення платежів із боку B. на позивача, нібито не підтвердилася. Таким чином, C. як голова Комітету H. начебто не мав можливості здійснювати подібний вплив, навіть якщо б він цього хотів. Розміщення замовлень не здійснювалося цим комітетом, і він би не міг впливати на це в будь-який інший спосіб. Позивач має висновок експертизи Швейцарського інституту порівняльного правознавства (Institut suisse de droit comparé) від 29 жовтня

2015 року, який міг би це підтвердити (акт 1 с. 17). Окрім цього, С. начебто навіть не міг бути обвинуваченим у провадженні Антикорупційного бюро, оскільки С., як член парламенту, має депутатську недоторканість і скасувати її не вдалося (акт 1 с. 16).

8.2 Запит на надання правової допомоги має містити, зокрема, дані про предмет і причини запиту (ст. 14 п. 1 літ. b Європейської конвенції про взаємну правову допомогу у кримінальних справах). Окрім того, у випадках, подібних цьому, має вказуватися протиправна дія та надаватися стислий опис обставин справи (ст. 14 п. 2 Європейської конвенції про взаємну правову допомогу у кримінальних справах). Ст. 28 ч. 2 і 3 Закону про міжнародну правову допомогу у кримінальних справах у поєднанні зі ст. 10 Розпорядження про міжнародну правову допомогу у кримінальних справах установлює відповідні вимоги до запиту на надання правової допомоги. Орган, до якого надійшов запит, має використати ці дані для перевірки того, чи не присутня подвійна підсудність (ст. 5 п. 1 літ. a Європейської конвенції про взаємну правову допомогу у кримінальних справах), чи не є дії, через які зроблено запит на надання правової допомоги, політичним або фінансовим правопорушенням (ст. 2 літ. a Європейської конвенції про взаємну правову допомогу у кримінальних справах), і чи забезпечується принцип пропорційності (Рішення Федерального суду 129 II 97 E. 3.1 с. 98 з іншими вказівками).

8.3 Згідно з судовою практикою до відображення обставин справи в запиті на надання правової допомоги не висувають високих вимог. Від органів влади держави, яка робить запит, не може вимагатися повний і без жодних протиріч опис обставин справи, які є предметом кримінального провадження, що перебуває на розгляді. Це не відповідало би сенсу та меті надання правової допомоги, оскільки одна держава просить про правову допомогу в іншої саме для того, щоб мати змогу встановити досі нез'ясовані факти на підставі доказів, які знаходяться в державі, до якої надсилається запит. Тому вважається достатнім, якщо дані в запиті про надання правової допомоги надають змогу швейцарським органам влади перевірити наявність підстав для надання правової допомоги чи для відмови в наданні правової допомоги, або за потреби дозволяють визначити обсяг вимог, які потрібно задовольнити. Також від органів, які надсилають запит, не може вимагатися надання остаточних обвинувачень у протиправних діях із відповідними доказами. Суддя з питань правової допомоги не повинен перевіряти ані питання наявності злочину, ані питання вини, а також, зазвичай, не повинен оцінювати докази. Його завданням є перевірка опису обставин справи на наявність очевидних помилок, недоліків або протиріч, які можуть одразу зробити запит неправомірним (див. Рішення Федерального суду 132 II 81 E. 2.1 с. 85 із примітками; Вирок Федерального суду 1A.90/2006 від 30 серпня 2006 року, E. 2.1; TPF 2007 150 E. 3.2.4).

8.4 Із запиту на надання правової допомоги від 29 лютого 2016 року та додаткового запиту від 28 квітня 2016 року можна зробити наступний узагальнюючий висновок щодо обвинувачення, наведеного в обставинах справи (матеріали справи, RH.16.0100 01.000-0001 і наступні):

Орган влади, що надіслав запит, підозрює посадових осіб державного підприємства G. і його окремого підрозділу I., а також українських парламентарів (серед яких C., колишній голова Комітету H.), що вони в період із 2009 по 2012 рік отримали від представників B. хабар у розмірі 6,4 млн. євро у зв'язку з постачанням комплектуючих частин і компонентів на українські державні атомні електростанції. Імовірний хабар від B. для відповідних представників української влади призначався для здійснення шляхом зловживання службовим становищем дій в інтересах зазначеної компанії, які полягали у сприянні закупівлі оснащення зазначеної компанії для атомних електростанцій України.

За даними українського слідства гроші для підкупу від B. мали надійти на різні рахунки A. S.A.. Для цього B. і A. S.A. у листопаді 2008 року уклали договір про співпрацю для надання фіктивних консультаційних послуг. Точний розмір оплати за неіснуючі консультаційні послуги A. S.A. для B. мав би визначатися в окремих додатках до договору про співпрацю. Окремі додатки, підписані відповідними сторонами до 2011 року, мали б передувати укладенню окремих договорів (щонайменше семи) про закупівлю оснащення між державним підприємством G. і B.

14 листопада 2008 року нібито був підписаний додаток № 1 до вищеназваного договору про співпрацю між B. і A. S.A.. Згідно з цим додатком B. мав поставити продукцію на загальну суму понад 3,4 млн. євро на українську державну атомну електростанцію, що надавало право A. S.A. на отримання комісійної винагороди в розмірі 15 % або 18 %. Підписання зазначеного додатка, який містив точне найменування, кількість і вартість оснащення, яке мало бути поставлене B., начебто відбулося за декілька місяців до фактичного підписання відповідного договору між B. I G.. При цьому мова начебто йшла про договори від 14 січня 2009 року, а також від 15 травня 2009 року. Ця обставина мала би вказувати на те, що представник A. S.A. володів інформацією про технічні, організаційні, комерційні та виробничі аспекти діяльності G. і разом із тим мав доступ до відомостей, що становили комерційну таємницю G., і які могли бути відомі лише службовим особам цього підприємства та окремим представникам державної влади України. Чотири таких додатка та переліки послуг і продукції, що входять до них, наводяться в конкретних таблицях даного запиту на надання правової допомоги.

Ані в договорі про співпрацю, ані в додатках до нього начебто не наведено інформації про рахунки та платіжні реквізити, необхідні для здійснення взаєморозрахунків між B. і A. S.A.. Також у ході попередніх розслідувань не було виявлено жодних свідчень дійсних послуг, наданих із боку A. S.A., тому українські органи влади вбачають у цьому ознаки фіктивності послуг. Проти цього могла би свідчити низка перерахувань від B. до A. S.A.. При цьому йдеться, зокрема, про 19 перерахувань на банківські рахунки A. S.A. у Швейцарії. Загальна сума цих платежів становить 6'400'787,50 євро. Подальші розслідування начебто виявили те, що C. є кінцевим бенефіціарним власником швейцарських рахунків, відкритих на A. S.A.. У

зазначений час C. головував у Комітеті H.. Дана обставина мала б указувати на те, що C. мав вирішальний вплив на керування та ділову діяльність A. S.A. , яка надавала фіктивні послуги для B..

Далі орган влади, що надіслав запит, начебто отримав інформацію про те, що керівник окремого підрозділу I., J., який мав би підписувати договори про закупівлю оснащення від імені державного підприємства G., раніше був знайомим і колегою C.. J. начебто представляв інтереси A. S.A. під час переписки із заступником директора з продажів B., K., з яким домовлялися про умови для додатка № 4 до зазначеного договору.

Українські органи слідства далі підкреслюють, що інший представник A. S.A., L., який раніше займав посаду заступника директора окремого підрозділу I., також раніше був знайомим і колегою C.. Як J., так і L. працювали раніше на одному підприємстві з C..

Іншим представником A. S.A. начебто є M.. Він нібито мав контролювати рух коштів на банківських рахунках A. S.A. і раніше працював у одній компанії з J.. M. начебто раніше мешкав у Швейцарії та був керівником компанії N. AG, у якій також працював O.. O. раніше працював у банку F. і порадив M. відкрити банківські рахунки для A. S.A. у вищеназваному банку. Після зміни місця роботи O. нібито керував підприємством із надання фінансових консультацій P., яке мало б надавати послуги для A. S.A. з обслуговування рахунків та активів, розміщених у банку D.. Ідентифікаційні дані клієнта (KYC) відносно C. як кінцевого бенефіціарного власника рахунків A. S.A., а також походження майнових цінностей начебто були перевірені Q., представником банку D..

Згідно з попередніми розслідуваннями, C., як член парламенту України, а також як колишній голова Комітету H., мав вирішальний вплив на економічну діяльність низки компаній, які він імовірно використовував для отримання коштів, пов'язаних із хабарами. Це мало би стосуватися насамперед таких компаній: R. Ltd., S., T. Ltd, AA. Limited, BB. Ltd., CC. mbH, DD. Ltd, EE. Ltd.

Тепер Антикорупційне бюро звертається щодо передачі всієї банківської документації, що стосується A. S.A., щоб відслідкувати рух коштів і з'ясувати питання про кінцевого бенефіціарного власника A. S.A..

8.5 Як випливає з наведеного вище викладення матеріалів запиту на надання правової допомоги та доповнення до нього, українські органи влади у своєму описі обставин справи називають окремих осіб, які нібито приймали участь у постачанні комплектуючих частин і компонентів компанією B. на українські державні атомні електростанції. Вони детально описують особисті зв'язки, які начебто існують між представниками B., A. S.A., I. та зазначеним Комітетом H.. Вони пояснюють у деталях причини, з яких оцінюють консультаційні послуги A. S.A. як фіктивні, а їх оплату як отримання неправомірної вигоди. Вони посилаються на конкретні перерахування від B. на A. S.A., які розглядаються як хабар у зв'язку з вищеназваним постачанням. Із цього викладення обставин справи можна також зробити конкретні та переконливі висновки щодо фактичних обставин і зв'язку, який

має існувати між українським кримінальним провадженням і позивачем, а також його відношеннями з банком у Швейцарії. Затребувані для передачі банківські документи підтверджують, серед іншого, описаний у запиті на надання правової допомоги статус підозрюваного С. як кінцевого бенефіціарного власника відносно позивача. Очевидні помилки, недоліки або протиріччя, через які можна було би зробити негайні висновки щодо неправомірності українського запиту на надання правової допомоги, відсутні. Позивачу через загальний і бездоказовий характер заперечень не вдалося довести наявність таких недоліків. Оскаржуючи те, що органи влади, які надіслали запит, не надали доказових документів, він забуває про те, що від органів влади, які надіслали запит, не можуть вимагатися остаточні звинувачення у злочинних діях із доказами (див. вище). Українські органи влади у своєму запиті на надання правової допомоги докладно пояснили, чому в даному випадку сприяння закупівлі оснащення від В. мало би розглядатись як зловживання службовим становищем. Це обвинувачення стосується не тільки С., а, зокрема, і J., який, як керівник І., підписував договори про закупівлю оснащення від імені G. та одночасно міг представляти інтереси А. S.A.. Те, що українські органи влади не навели подробиць щодо підозри у впливі голови зазначеного Комітету, не може бути підставою для визнання обвинувачень, викладених у обставинах справи, неправомірними. Це стосується також і необґрунтованих заперечень позивача щодо того, що голова комітету начебто не мав можливостей для подібного впливу. На завершення залишається визначити, що точні обставини корупційних дій, які потрапили під підозру українських органів влади, на даний момент становлять предмет розслідування, що триває. Опис обвинувачень у протиправних діях у запиті на надання правової допомоги та доповненні до нього відповідає за змістом вимогам до відображення обставин справи згідно зі ст. 14 п. 2 Європейської конвенції про взаємну правову допомогу у кримінальних справах, а також ст. 28 ч. 2 і 3 Закону про міжнародну правову допомогу у кримінальних справах разом зі ст. 10 Розпорядження про міжнародну правову допомогу у кримінальних справах і ст. 27 п. 1 Конвенції про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом. Тому орган, до якого надійшов запит, має керуватися викладенням обставин справи у запиті на надання правової допомоги. Описані в запиті на надання правової допомоги дії слід кваліфікувати як очевидні з огляду на фактичні обставини отримання хабара державними посадовцями в розумінні ст. 322 quater Кримінального кодексу. У підсумку також відхиляються зазначені вище скарги позивача.

9.

9.1 Позивач наводить у скарзі без обґрунтувань або без докладних обґрунтувань різні банківські документи, які начебто точно не мають відношення до справи Антикорупційного бюро (акт 1 с. 7).

У своїй репліці позивач перераховує, окрім частини банківських документів, які вже були наведені у скарзі, також інші банківські документи. Для обґрунтування він знову пояснює, що перераховані документи не мають відношення до нього або до доведених обставин справи в запиті на надання правової допомоги (акт 13 с. 8 і далі). Ним оскаржується передача внутрішніх

реєстраційних банківських документів, актів про дотримання правових норм, газетних публікацій та іншого, що начебто не має відношення до дій, на яких ґрунтуються обидва запити на надання правової допомоги (акт 13 с. 9).

Окрім того, позивач наводить доводи, що передача банківських документів узагалі не повинна розглядатися, оскільки Антикорупційне бюро начебто вже має цю інформацію. У запиті на надання правової допомоги нібито немає потреби. Повторна передача за таких обставин була би неспівмірною (акт 1 с. 7).

9.2 Заходи з надання правової допомоги зазвичай мають відповідати принципу співмірності (ZIMMERMANN, у зазн. місці, н. 717 і наступні, із посиланням на судову практику; DONATSCH/HEIMGARTNER/MEYER/SIMONEK, Міжнародна правова допомога, 2-ге вид., Цюріх/Базель/Женева 2015, с. 92 і наступні.; POPP, Принципи міжнародної правової допомоги у кримінальних справах, Базель 2001, н. 404; див. замість кількох Рішення Федерального кримінального суду RR.2011.193 від 9 липня 2012 року, E. 8.2). У міжнародній співпраці може бути відмовлено лише тоді, коли затребувані документи жодним чином не пов'язані зі злочином, що розслідується, і вочевидь не підходять для допомоги розслідуванню, через що запит виглядає як привід для недопустимого збирання доказів («fishing expedition») (Рішення Федерального суду 142 II 161 E. 2.1.2 с. 166 і далі.; 139 II 404 E. 7.2.2 с. 424; 136 IV 82 E. 4.1 с. 85). Відповідь на питання, чи потрібні затребувані відомості для кримінального провадження у країні, яка надсилає запит, або чи будуть вони корисні для цього, зазвичай має віддаватися на розсуд органів влади цієї держави. Оскільки держава, до якої надійшов запит, як правило, не має засобів для визначення доцільності певних доказів у провадженні, яке виконується в іншій країні, вона покладається в цьому відношенні на оцінку органів, які ведуть розслідування, і зобов'язана передати державі, що надсилає запит, усі матеріали, які можуть стосуватись обставин справи, викладених у запиті на надання правової допомоги; передачі не підлягають лише ті матеріали, які точно не мають відношення до кримінального провадження в іншій країні (так звана потенційна можливість віднесення; Рішення Федерального суду 136 IV 82 E. 4.4 с. 86; 134 II 318 E. 6.4; 128 II 407 E. 6.3.1 с. 423; TPF 2009 161 E. 5.1 с. 163 з іншими примітками). При цьому слід також враховувати, що для кримінального провадження в іншій країні можуть мати значення не тільки звинувачувальні, але й виправдувальні матеріали, щоб за потреби спростувати висунуту підозру (TPF 2011 97 E. 5.1 с. 106 з іншими примітками). При цьому орган, до якого надійшов запит про надання правової допомоги, не може виходити за рамки вимог, установлених у запиті на надання правової допомоги (заборона на перевищення заданих вимог; Рішення Федерального суду 136 IV 82 E. 4.1 с. 85 і далі). У судовій практиці наразі використовується таке уточнення цього принципу, що запит на надання правової допомоги може викладатися співмірно до мети потрібної правової допомоги, доки виконуються всі передумови для забезпечення правової допомоги. Таким чином можна уникнути необхідного в інших випадках доповнення до запиту на надання правової допомоги (Рішення Федерального суду 136 IV 82 E. 4.1 с. 86; див. у цілому також TPF 2009 161 E. 5.1 с. 164).

Для необхідного відокремлення документів виконавчий орган спирається на умови власника документів, який не лише має право на участь у розподілі документів у вищеназваному розумінні (див. вище п. 7.2), але й зобов'язаний надавати підтримку в цьому органу влади, що надає правову допомогу (див. Рішення Федерального суду 130 II 14 E. 4.3 с. 16 і далі.; 126 II 258 E. 9b/aa с. 262; 122 II 367 E. 2d с. 372, кожне з примітками). Особа, якої стосуються заходи з надання правової допомоги, зобов'язана вже на етапі виконання запиту (або розпорядження органа першої інстанції з надання правової допомоги) за потреби сприяти належному відокремленню вилучених документів, своєчасно та по суті подавати заперечення проти виконавчих органів у рамках прав сторін щодо передачі окремих документів (або їх частин), які є вочевидь зайвими для кримінального розслідування, а також у достатній мірі обґрунтовувати ці заперечення (Рішення Федерального суду 122 II 367 E. 2c с. 371 і далі). Це особливо стосується випадків комплексного розслідування з великою кількістю документів. Якщо позивач не виконує цих обов'язків, він втрачає своє право на оскарження. Це зобов'язання діє також і у випадку, коли особа, якої стосується передача доказів, дізналася про це лише після видачі остаточного розпорядження й лише тоді отримала можливість обґрунтувати свої заперечення проти передачі. Якщо в подальшому вона під час розгляду скарги заявляє про порушення своїх прав, як сторони процесу, і принципу співмірності, і при цьому не наводить своїх конкретних заперечень проти передачі окремих документів, це розглядається як невиконання нею своїх обов'язків, унаслідок чого вона втрачає своє право на оскарження під час розгляду скарги. Інстанція, що розглядає скаргу, не вивчає за власною ініціативою документи, які могли би розцінюватися (з достатньою впевненістю) як несуттєві для провадження в іншій країні (Рішення Федерального суду 130 II 14 E. 4.3 с. 16; 126 II 258 E. 9b/aa с. 262; Вироки Федерального суду 1A.223/2006 від 2 квітня 2007 року, E. 4.1, а також 1A.184/2004 від 22 квітня 2005 року, E. 3.1).

Як уже пояснювалося вище в п. 7.2, згідно з судовою практикою вважається достатнім, коли правомочній особі надається можливість для викладення своєї позиції відносно відокремлення документів у письмовій формі. Як правило, власнику надається для цього термін, який може бути стислим, щоб він міг навести аргументи стосовно кожного окремого документа, який, на його думку, не повинен передаватися (Рішення Федерального суду 130 II 14 E. 4.4).

9.3 Позивач не виконав вищеназваних обов'язків у процесі надання правової допомоги, попри те, що його право на судове слухання не було порушене в жодному з аспектів надання правової допомоги, і він, зокрема, мав можливість викласти свою позицію відносно відокремлення документів (див. вище п. 7.3). Унаслідок цього позивач втратив своє право на оскарження під час розгляду скарги.

10.

10.1 Позивач заявляє протест у зв’язку з тим, що Антикорупційне бюро нібито не є органом юстиції, уповноваженим для подання запиту на надання правової допомоги (акт 1 с. 7, с. 11 і наступні).

Він обґрунтовує це тим, що Антикорупційне бюро нібито було створене парламентом України в рамках боротьби з корупцією і також підпорядковується парламенту та не є незалежним (акт 1 с. 11 і далі). У своїй репліці позивач наводить твердження, що згідно зі ст. 545 ч. 1 Кримінально-процесуального кодексу України Антикорупційне бюро не може виконувати функції центрального органа в питаннях міжнародної співпраці й подавати запит на надання правової допомоги в рамках своєї діяльності. ФУЮ начебто не уточнювало самостійно жодної інформації про Антикорупційне бюро й не намагалося також отримати відомості про Антикорупційне бюро та сумнівне кримінальне провадження через Міністерство іноземних справ. Далі позивач оскаржує те, що запит із надання правової допомоги був поданий у зв’язку з кримінальним провадженням, у якому суддя міг би бути відкликаним (акт 13 с. 5). Потім він наводить рішення суду від 11 січня 2017 року українською мовою з копією перекладу на англійську, у якому суд висловлюється щодо закриття відкритого Антикорупційним бюро 11 грудня 2015 року й зареєстрованого в державному реєстрі провадження (акт 13 с. 3; акт 13.1).

10.2 Відповідно до ст. 1 п. 1 Європейської конвенції про взаємну правову допомогу у кримінальних справах сторони угоди зобов’язуються надавати один одному максимально можливу, згідно з положеннями цієї угоди, правову допомогу в усіх провадженнях відносно злочинних дій, переслідування яких у момент подання запиту на надання правової допомоги входить до компетенції органів юстиції країни, яка робить запит. Згідно зі ст. 24 Європейської конвенції про взаємну правову допомогу у кримінальних справах разом зі ст. 6 другого додаткового протоколу до неї, кожна сторона угоди може в будь-який момент подати на ім.’я генерального секретаря Ради Європи заяву, де було б зазначено органи влади, які розглядаються як органи юстиції в розумінні даної угоди. Згідно із заявою України від 11 березня 1998 року відносно ст. 24 Європейської конвенції про взаємну правову допомогу у кримінальних справах, як органи юстиції в розумінні цієї угоди розглядаються всі суди, прокуратура та органи, до компетенції яких входить досудове розслідування.

10.3 Згідно з власними роз’ясненнями в запиті на надання правової допомоги Антикорупційне бюро веде досудове кримінальне розслідування, спираючись на українське кримінально-процесуальне право. Підстав не довіряти цим даним українського органа влади немає. Заперечення позивача являють собою лише бездоказові твердження, які не можуть у принципі ставити під сумнів дані українського органа влади. Як справедливо підкреслює відповідач (акт 15 с. 2), представлені позивачем документи ще більше підтверджують той факт, що дії С. є предметом згаданого розслідування в Україні. Згідно з ними, попри заяви позивача, Антикорупційне бюро діє як орган юстиції в розумінні Європейської конвенції про взаємну правову допомогу у кримінальних справах. Окрім того, згідно з українським

законодавством Антикорупційне бюро з кінця 2014 року виконує функції центрального органа в питаннях міжнародної співпраці й подає в ході досудових розслідувань запити на надання правової допомоги у кримінальних провадженнях через злочинні дії, які входять до його компетенції. Згідно з вищесказаним право Антикорупційного бюро на подання запитів про надання правової допомоги відносно предмету провадження є безсумнівним.

11.

11.1 Позивач заявляє протест у зв'язку з тим, що через політичні інтереси Антикорупційного бюро та його самоправні дії не задовольняється застереження про кваліфікацію злочину (акт 1 с. 14). Існує начебто небезпека того, що документи та інформація будуть прямо чи опосередковано використані для інших судових втручань (за даними парламенту), якщо це вже не відбулося (акт 1 с. 15).

11.2 Принцип кваліфікації злочину регулюється у ст. 2 Європейської конвенції про взаємну правову допомогу у кримінальних справах. Згідно з нею, у правовій допомозі може бути відмовлено, серед іншого, коли запит стосується злочинних дій, які держава, до якої надійшов запит, розглядає як політичні або пов'язані з такими правопорушення, або як фінансові злочини (ст. 2 літ. a Європейської конвенції про взаємну правову допомогу у кримінальних справах). Відносно цього визначення Швейцарія зберегла за собою, зокрема, право надавати правову допомогу на підставі Європейської конвенції про взаємну правову допомогу у кримінальних справах лише за тієї умови, що результати збору інформації, проведеного у Швейцарії, та відомості, що містяться в переданих документах або матеріалах, можуть використовуватися виключно для з'ясування й оцінювання тих злочинних дій, які були зазначені в запиті на надання правової допомоги (застереження до ст. 2 літ. a Європейської конвенції про взаємну правову допомогу у кримінальних справах). Це формулювання відповідає ст. 67 ч. 1 у поєднанні зі ст. 3 Закону про міжнародну правову допомогу у кримінальних справах (Рішення Федерального кримінального суду RR.2007.14 від 25 квітня 2007 року, E. 5.2).

11.3 Відповідач навів у оскаржуваному остаточному розпорядженні прийняте застереження про кваліфікацію злочину. Дотримання принципу кваліфікації злочину країнами-підписантами Європейської конвенції про взаємну правову допомогу у кримінальних справах є очевидною умовою згідно з принципом міжнародно-правової відповідальності, яка не потребує додаткових беззаперечних гарантій (див. Рішення Федерального суду 115 Ib 373 E. 8 с. 377; Вирок Федерального суду 1A.112/2004 від 17 вересня 2004 року, E. 5.2; TPF RR.2007.60 від 25 липня 2007 року E. 3.2; RR.2007.112 від 19 грудня 2007 року E. 5.1).

11.4 На даний момент немає жодних підстав вважати, що Україна ігнорує застереження про кваліфікацію злочину й використовує отримані відомості, наприклад, для переслідування протиправних дій, які не є предметом відповідного запиту на надання правової допомоги.

12.

12.1 Позивач висуває різноманітні звинувачення по відношенню до Антикорупційного бюро та його проваджень.

За його словами, Антикорупційне бюро не забезпечує в Україні чесного провадження справ. Антикорупційне бюро намагається отримати зізнання всіма засобами. Для цього також використовується і залучення засобів масової інформації (акт 1 с. 14). Детективи Антикорупційного бюро не завжди дотримуються рамок закону — ні в Україні, ні за кордоном. Вони добувають інформацію частково нелегальним шляхом (акт 1 с. 13). Тільки так можна пояснити те, що у зв'язку з проханням відповідача до Чеської Республіки щодо правової допомоги інформація та документи, вилучені під час обшуків у В., «можливо» потрапили через залучені поліцейські органи до Антикорупційного бюро та, врешті, до преси в Чеській Республіці та в Україні. Крім того, подив викликає те, що в запит Антикорупційного бюро щодо правової допомоги від 29 лютого 2016 року вже включено детальну інформацію та зміст документів, якими володіє тільки відповідач (акт 1 с. 13). Слід нібито виходити з того, що або відповідач тобто його працівники знаходилися в контакті з Антикорупційним бюро та надали в розпорядження інформацію й документи Антикорупційному бюро, або набагато ймовірнішим є неправомірне здобуття інформації самим Антикорупційним бюро. Так чи інакше, відбулося здобуття інформації Антикорупційним бюро і воно було неправомірним (акт 1 с. 13 і далі). Нелегальне добування інформації Антикорупційним бюро згідно з повідомленнями в мережі Інтернет не є чимось незвичним. Антикорупційне бюро не турбується про правовий порядок та про правовий захист осіб, яких це стосується. Антикорупційне бюро начебто було створено під зовнішнім тиском політики боротьби з корупцією, щоб можна було отримувати закордонну фінансову допомогу. Однак воно ще й використовується в боротьбі за владу, тобто для усунення політичних конкурентів (акт 1 с. 14).

12.2 Відповідно до Статті 2 літ. а Закону про міжнародну правову допомогу у кримінальних справах відмова у проханні про співпрацю у кримінальних справах відбувається тоді, коли є підстави вважати, що провадження в іншій країні не відповідає процесуальним принципам, визначеним в Європейській конвенції прав людини або в Міжнародному пакті від 16 грудня 1966 року про громадянські та політичні права (Пакт ООН II; SR 0.103.2). Застосування Статті 2 Закону про міжнародну правову допомогу у кримінальних справах ставить на меті уникнення того, щоб Швейцарія шляхом виконання правової допомоги в рамках міжнародної співпраці підтримувала проведення таких кримінальних проваджень, в яких переслідуваним особам не забезпечуються мінімальні гарантії, на які вони мають право в демократичній державі, та, зокрема, мінімальні гарантії, викладені в Європейській конвенції з прав людини, або проведення таких кримінальних проваджень, які порушують міжнародний «публічний порядок» (див. Рішення Федерального суду 111 Ib 138 і наступні, Рішення Федерального суду 109 Ib 64 і наступні, Рішення Федерального суду 108 Ib 408 і наступні, крім того – Вирок Федерального суду A.156/1987 від 1 червня 1987 року, E. 7a).

З цієї постановки цілей виходить, що окремі порушення процесуальних принципів у ході слідства в іншій країні самі по собі не є достатніми для того, щоб виключити можливість правової допомоги; першочерговим завданням касаційних інстанцій держави, яка звертається із запитом про правову допомогу, є виправлення й коригування таких процесуальних помилок, а також забезпечення для обвинуваченого в будь-якому випадку гарантовано чесного кримінального провадження (Рішення Федерального суду 1A.278/1997від 19 лютого 1998 року, E. 6b). Відмова у правовій допомозі є виправданою тільки тоді, коли закордонне кримінальне провадження загалом не забезпечує мінімальних гарантій, викладених у Європейській конвенції з прав людини та в Пакті ООН II.

Запит про правову допомогу відхиляється також на підставі Статті 2 Закону про міжнародну правову допомогу у кримінальних справах, якщо існують підстави вважати, що провадження за кордоном (літ. b) виконується для того, щоб переслідувати або покарати особу за її політичні погляди, у зв'язку з її приналежністю до певної соціальної групи або з причин приналежності її до певної раси, релігії чи національності (літ. c) та може призвести до того, що становище такої особи погіршиться з однієї з причин, указаних у пункті (літ.) b, або (літ.) d, або має інші значні недоліки.

При цьому, відповідно до усталеної судової практики, на статтю 2 Закону про міжнародну правову допомогу у кримінальних справах у принципі можуть посилатися тільки ті особи, стосовно яких висунуто вимогу щодо їх видачі іншій державі або щодо передачі їх справ до міжнародного суду. Якщо мова йде про передачу доказів, то на статтю 2 Закону про міжнародну правову допомогу у кримінальних справах обвинувачений, який перебуває на території держави, яка здійснює запит на правову допомогу, може посилатися тільки тоді, коли він може висунути претензію щодо того, що він піддається небезпеці порушення його процесуальних прав. На відміну від цього, загалом юридичні особи та фізичні особи, які перебувають за кордоном, або перебувають на території держави, яка здійснює запит про правову допомогу, без наявності для них такої небезпеки, у принципі не можуть посилатися на статтю 2 Закону про міжнародну правову допомогу у кримінальних справах (Рішення Федерального суду 130 II 217 E. 8.2 с. 227 і далі з іншими примітками; Рішення Федерального суду 1C_103/2009 від 6 квітня 2009 року, E. 2; 1C_70/2009 від 17 квітня 2009 року, E. 1.2; 1A.43/2007 від 24 липня 2007 року E. 3.2; 1A.212/2000 від 19 вересня 2000 року E. 3a/cc).

Відповідно до останньої практики судочинства Апеляційної палати юридична особа також може посилатися на статтю 2 Закону про міжнародну правову допомогу у кримінальних справах, якщо вона сама є обвинувачуваною в кримінальному провадженні в іншій країні. Проте при цьому можливість її позову (скарги, протесту) обмежується, природним чином, порушенням права на чесне провадження відповідно до Статті 6 Європейської конвенції з прав людини (TPF RR.2015.318 від 1 липня 2016 року E. 4.2 та 4.3, передбачені для публікації).

Обвинувачений у рамках провадження в іншій країні має обґрунтовано довести, що він має об'єктивне та серйозне побоювання щодо вагомих порушень прав людини у державі, яка здійснює запит на правову допомогу (Рішення

Федерального суду 130 II 217 E. 8). Абстрактних тверджень недостатньо. Позивач має уточнити кожну свою окрему заяву (Вирок Федерального суду 1A.210/1999 від 12 грудня 1999 року, E. 8b).

12.3 У випадку позивача мова йде про юридичну особу з реєстрацією в Панамі і, таким чином, поза територією держави, яка звернулася із запитом про правову допомогу. Сам він не є особою чи особами, звинуваченими у кримінальному провадженні, яке виконується в Україні. Виходячи з цієї ситуації, вказана особа не може посилатися на власні, гідні захисту, інтереси, які виходять із указаних нею положень. Скаргу позивача на те, що правова допомога порушує наявну статтю 2 Закону про міжнародну правову допомогу у кримінальних справах, відповідно до вказаного вище, не слід задовольняти (так само чітко про це свідчить і Вирок Федерального суду 1C_376/2016 від 5 жовтня 2016 року, E. 2.2).

13.

13.1 Позивач заявляє в рамках своєї скарги на упередженість, що принцип **"ne bis in idem"** нібито забороняє кримінальне провадження в Україні та подібне провадження в Швейцарії у зв'язку з однаковими обставинами справи особи С. (Стаття 66 Закону про міжнародну правову допомогу у кримінальних справах). Україна не надає жодної правової допомоги в цій ситуації (застереження b до Статті 2 Європейської конвенції про взаємну правову допомогу у кримінальних справах). Швейцарія також — не тільки через застереження України, а й через власне застереження має відхилити правову допомогу (застереження а до Статті 2 Європейської конвенції про взаємну правову допомогу у кримінальних справах). ФУЮ начебто не виконало цього з незрозумілих причин. Відповідач із міркувань власної користі не є зацікавленим у відхиленні, тому що він для власного кримінального провадження хотів би отримати вигоду з кримінального провадження в Україні (акт 1 с. 8 f.).

13.2 Відповідно до Європейської конвенції про взаємну правову допомогу у кримінальних справах принцип "ne bis in idem" не є причиною виключення. Швейцарія внесла в Європейську конвенцію про взаємну правову допомогу у кримінальних справах потестативне (довільне) застереження щодо застосування Статті 2 літ. b Європейської конвенції про взаємну правову допомогу у кримінальних справах *на користь власного кримінального переслідування*, відповідно до якої вона залишає за собою право відхилити правову допомогу, якщо через дії, які лежать в основі запита про правову допомогу, проти того самого обвинувачуваного також виконується кримінальне провадження у Швейцарії або видано рішення на основі кримінального права, яким цій дії та його вині обвинувачуваного дано матеріальну оцінку.

Цю потестативну умову *на користь власного кримінального переслідування* було знову ж послаблено у статті 5 ч. 1 літ. а п. 1 та 2 Закону про міжнародну правову допомогу у кримінальних справах на користь правової допомоги та обмежено випадками виправдувального вироку, який вже відбувся, а також припинення провадження у відповідних випадках з матеріально-правових причин, з причин відмови від санкцій або у зв'язку з попереднім рішенням

про незастосування санкцій. У зв'язку з кримінальними провадженнями, які ще є підсудними у Швейцарії, правову допомогу може бути відхилено відповідно до статті 66 ч. 1 Закону про міжнародну правову допомогу у кримінальних справах, якщо переслідуваний знаходиться у Швейцарії, і через дії тут, яких стосується запит про правову допомогу, вже є підсудне кримінальне провадження. Відповідно до ч. 2 правову допомогу можна надати, якщо провадження в іншій країні спрямоване не тільки на обвинувачуваного, який перебуває у Швейцарії, або якщо виконання прохання про правову допомогу служить зняттю з нього обвинувачення.

Загалом (у рамках процедури правової допомоги) на принцип "ne bis in idem" може посилатися тільки та особа, яка є під кримінальним переслідуванням у державі, що висунула запит про правову допомогу (Вирок Федерального суду 1A.5/2007 від 25 січня 2008 року, E. 2.4 та 3.5). Правда, у сфері застосування Європейської конвенції про взаємну правову допомогу у кримінальних справах також і ця особа не може заперечувати надання правової допомоги із посиланням на принцип "ne bis in idem", якщо кримінальна справа, у зв'язку з якою є запит до Швейцарії про надання правової допомоги, вже є предметом кримінального провадження не у Швейцарії, як у державі, до якої йде такий запит про правову допомогу, а у державі, яка висунула такий запит, або була чи є у третій державі (Вирок Федерального суду 1A.142/1999 від 30 серпня 1999 року, E. 4; див. також Z IMMERMANN , у зазн. місці., с. 614). Особа, якої це стосується, матиме змогу позиватися у відповідного судді щодо заборони подвійного покарання (див. Вирок Федерального суду 1A.142/1999 від 30 серпня 1999 року, E. 4b).

13.3 У першу чергу слід зазначити, що позивач не знаходиться під кримінальним слідством ні в Швейцарії, ні в Україні , у зв'язку з чим він у принципі не може посилатися на основне положення «ne bis in idem». Що ж стосується самого С., то позивач не стверджує, не говорячи вже про якісь підтвердження, що ця особа перебуває в Швейцарії. Позивач тільки повідомляє, що вказана особа «неодноразово» була у Швейцарії (акт 13 с. 5). ФУЮ справедливо підкреслює, що результатом порівняння кримінальних проваджень у Швейцарії з провадженням в Україні є те, що звинувачення у певних діях спрямоване не проти однієї й тієї ж особи. Антикорупційне бюро подало запит на отримання правової допомоги у зв'язку з кримінальним провадженням проти групи осіб через підозру грошового підкупу, а не тільки для отримання правової допомоги для українського кримінального провадження проти С., проти якого відповідач уже веде розслідування. На основі вказаного вище є очевидним те, що у випадку чинного кримінального провадження в Україні в даному випадку не виконуються передумови для можливої відмови в наданні правової допомоги, вказані у статті 5 ч. 1 літ. a Закону про міжнародну правову допомогу у кримінальних справах (у поєднанні з потестативним (довільним) запереченням у літ. a до статті 2 Європейської конвенції про взаємну правову допомогу у кримінальних справах.

14.

14.1 З метою обґрунтування своєї Заяви 1 (акт 1 с. 2), відповідно до якої ФУЮ мало би замість відповідача апеляції/відповідача скарги звернутися до іншого державного органу щодо виконання українського запиту про

отримання правової допомоги, де можливо мав би бути відвід керівного прокурора Федерації у випадку відповідача скарги, позивач/подавець скарги наголошує, що представник відповідача скарги є зацікавленою особою. (акт 1 с. 8 і наступні).

Відповідач скарги перебуває в колізії інтересів, тому що він, з однієї сторони, виконує кримінальне провадження , а, з іншої сторони, має прийняти рішення про виконання покарань у рамках запиту про отримання правової допомоги з боку Антикорупційного бюро (акт 1 с. 8). Вагомішими є ті колізії інтересів, які виникають у зв'язку з допущенням політичних впливів (втручання українських парламентарів, посла Швейцарії і т. п.). Також і в процесі передачі документів Україні можуть виникати колізії інтересів, тому що відповідач скарги буцімто хоче підтримати ймовірне кримінальне провадження в Україні, щоб досягти результатів для швейцарського кримінального розслідування, незалежно від прав осіб, яких це стосується (акт 1 ст. 8). До цього додаємо ще й те, що федеральний прокурор, який веде кримінальне провадження, має бути зацікавленим. Він тільки остільки задовольняє вимогу позивача щодо ознайомлення з документами в рамках даного запиту на отримання правової допомоги, оскільки йде мова про формальну передачу документів Антикорупційному бюро. Зате він надає інформацію та можливість ознайомлення з документами журналістам, політикам та, ймовірно, також послу Швейцарії в Києві (акт 1 с. 9). До цього додається те, що відповідач скарги у своєму запиті до України про надання правової допомоги вже надав найважливіші документи (акт 1 с. 10). Федеральний прокурор, який веде кримінальне провадження, очевидно бажає за допомогою залучення преси в Україні справити певний тиск, без того, щоб особи, яких це стосується, могли чинити спротив, тому що керівний федеральний прокурор у власному кримінальному провадженні не просувається вперед (акт 1 с. 11).

Як уже викладено в пункті 13, позивач, крім того, обґрунтовує зацікавленість тим, що Швейцарія мала би відхилити правову допомогу не тільки через застереження України, а й також через власне застереження (застереження а до ст. 2 Європейської конвенції про взаємну правову допомогу у кримінальних справах). ФУЮ не виконало цього з незрозумілих причин. Відповідач скарги з міркувань власної користі не має зацікавленості у відхиленні, тому що він хотів би отримати для власного кримінального провадження користь від кримінального провадження в Україні (акт 1 с. 8 і далі).

На завершення позивач повідомив, що з урахуванням зазначених прецедентів із пресою та передачі інформації та документів, непрозорої ролі відповідача у зв'язку із запитом на отримання правової допомоги з боку Антикорупційного бюро, а також латентної колізії інтересів у випадку відповідача скарги та постійного нехтування процесуальними правами позивача (неможливість ознайомлення з документами, незабезпечення права на участь, заперечення правового заслуховування) слід виконати відвід керівного федерального

прокурора, якщо завдання виконання запиту на отримання правової допомоги не отримає інший орган (акт 1 с. 11).

14.2 Апеляційна палата на підставах статті 59 ч. 1 літ. b Кримінально-процесуального кодексу у поєднанні зі статтею 25 ч. 1 Закону про міжнародну правову допомогу у кримінальних справах відповідає за оцінку даної заяви щодо відводу (див. Рішення Федерального кримінального суду RR.2016.32-35 від 27 квітня 2016 року, Е. 2.5; RR.2012.169 від 14 вересня 2012 року, Е. 1.2.2). На підставах статті 10 ч. 1 Закону про адміністративні процедури в поєднанні зі статтею 12 ч. 1 речення 1 Закону про міжнародну правову допомогу у кримінальних справах має відбутися матеріальна оцінка висунутого проти федерального виконавчого органа прохання про відвід (Рішення Федерального кримінального суду RR.2012.169 від 14 вересня 2012 року, Е. 2.2).

14.3 Відповідно до федерального судочинства на підставах чинного також і для приватних осіб принципу сумлінності тлумачення та виконання обов'язків, заборони правового зловживання (стаття 5 ч. 3 Конституції Швейцарської конфедерації) вимагається, щоб причини відводу висувались як претензія якомога скоріше, тобто після першої ж можливості, коли про них стало відомо. Той, хто не повідомляє негайно про даний недолік після того, як йому про нього стало відомо, та мовчазно пов'язує себе участю у процесі, з власної вини втрачає право претензії на посилання на ймовірно порушені положення про відвід або заміну зацікавленої особи (Рішення Федерального суду 141 III 210 Е. 5.2 с. 216; 132 II 485 Е. 4.3 с. 496 з іншими примітками; Вирок Федерального суду 2C_972/2015 від 30 березня 2016 року, Е. 2.1.2; Рішення Федерального кримінального суду RR.2007.77 від 29 жовтня 2007 року, Е. 3.1; див. також «BREITENMOSER/SPORI FEDAIL» : Waldmann/Weissenberger (видав.), VwVG-Коментар судової практики, 2 видання, Цюріх/Базель/Женева 2016, ст. 10 Закону про адміністративні процедури н. 104; FELLER, коментар до Федерального закону про адміністративні процедури, Цюріх/Санкт-Галлен 2008, ст.. 10 Закону про адміністративні процедури н. 35; KIENER/RÜTSCHE/KUHN, Публічне процесуальне право, 2 видання, Цюріх/Санкт-Галлен 2015, н. 554).

14.4 Позивачу вже багато років відомо, що відповідач веде проти С. кримінальне провадження, у якому, серед іншого, було накладено арешт на рахунки позивача. Позивачу листом від 12 вересня 2016 року було доведено до відома про процедуру правової допомоги. Одночасно з цим позивач довідався, що відповідач – додатково до його ролі у кримінальному провадженні – у рамках процедури надання правової допомоги є виконавчим органом. При цьому слід врахувати, що юридичний представник особи С. ще у 2015 році в рамках кримінального провадження відповідача висував звинувачення стосовно того, що в Україні залучалася преса та допускався політичний вплив (див. BB.2015.128 від 28 квітня 2016 року). Оскільки позивач у даній скарзі від 21 листопада 2016 року заявляє, що йому «до недавнього часу» не було відомо про ці перебіги подій, то такі повідомлення позивача виявляються негідними довіри (недостовірними). Після отримання вказаного вище листа від 12 вересня 2016 року позивачеві вже було відомо

про обставини, які на його думку, з огляду на процедуру надання правової допомоги, обґрунтовували б колізію інтересів у випадку відповідача. Прохання відводу, висунуте спільно зі скаргою від 21 листопада 2016 року, є у зв'язку з вищевказаним очевидно запізнілим. Відповідно до вказаного вище, скаргу не слід задовольняти.

15. Претензій щодо інших перешкод наданню правової допомоги або не надано, або очевидних перешкод немає. Оскаржену видачу доказів відповідно до вказаного вище слід, як підсумок, визнати правомірною. Відповідно до цього, скарга виявляється загалом необґрунтованою і її, як наслідок, слід відхилити, якщо мова йде про відповідь на неї.

16.

16.1 Позивач висуває у своїй заяві 3, що незалежно від заяв 1 і 2 слід зняти або зобов'язати відповідача зняти арешт із рахунку в банку D у Цюріху на суму до 100'000 швейцарських франків із метою сплати передоплати на судові витрати вповноваженому представнику, або, можливо, позивачу слід надати дозвіл на безоплатну позовну судову процедуру (акт 1 с. 2).

16.2 Розпорядження стосовно арешту майнових цінностей від 1 листопада 2016 року було винесено після оскарженого остаточного розпорядження від 19 жовтня 2016 року і воно не є предметом даної скарги. Уже з цієї причини в цій позовній процедурі не може прийматися рішення про заявлене часткове звільнення фінансових засобів від арешту.

16.3 У скарзі позивач повідомив, що він не володіє жодним іншим майном, крім того, яке підлягає арешту рахунку в рамках швейцарського провадження та в рамках процедури надання правової допомоги. Якщо не буде надано дозвіл на звільнення від арешту заявленої грошової суми, то позивач не зможе виконати відповідну передоплату за судові витрати (акт 1 с. 18). Правда, 2 грудня 2016 року в рамках даної процедури оскарження було виконано передоплату за витрати, у зв'язку з чим імовірне прохання щодо безоплатного провадження процедури оскарження (в сенсі безоплатного судочинства) слід розглядати як застаріле.

16.4 Якщо позивач своєю заявою можливо також висуне прохання про безоплатний захист, тоді слід зазначити таке:

16.4.1 Апеляційна палата звільняє сторону, яка не володіє необхідними засобами, у відповідь на її заяву, від оплати судочинних витрат, якщо її прохання не виявляється безперспективним, і забезпечує стороні захисника, якщо це виявляється необхідним для захисту її прав (ст. 65 ч. 1 та 2 Закону про адміністративні процедури у поєднанні зі ст. 39 ч. 2 літ. b Закону про організацію правоохоронних органів, див. також ст. 29 ч. 3 Конституції Швейцарської Конфедерації).

Ця регулювальна норма розрахована на фізичних осіб. Юридичні особи в принципі не мають права претензії на безоплатне судове процесуальне провадження. Вони мають нести призначений вимогами тягар наслідків, обумовлених правовими нормами про господарські товариства та процедурами банкрутства, якщо вони є неплатоспроможними або переобтяженими борговими зобов'язаннями (MAILLARD, у документі: Коментар практики застосування Закону про адміністративні процедури у зазн. місці, ст. 65 н. 7).

Юридична особа тільки в порядку винятку має право претендувати на безоплатне судочинство, коли, власне, її єдиний актив є предметом позову і, коли крім неї інші учасники господарської діяльності також не володіють фінансовими засобами. Поняття учасників господарської діяльності слід розуміти у широкому сенсі. Воно охоплює поряд з учасниками товариства також органи юридичної особи (Рішення Федерального суду 131 II 306 E. 5.2.2 с. 327).

16.4.2 Як указано вище, позивач заявив у скарзі, що не володіє жодним іншим майном, крім того, яке підлягає арешту рахунку в рамках швейцарського провадження та в рамках процедури надання правової допомоги. Відповідних підтверджувальних документів надано не було. Про те, що поряд із позивачем інші учасники господарської діяльності також не володіють жодними фінансовими засобами, також не було заявлено, чи, тим більш, відповідно доведено. У даній процедурі оскарження, крім того, було виконано передоплату на судові витрати. За цих обставин можливе прохання про безоплатний захист слід відхилити.

17. Відповідно до такого результату судового процесу позивач має понести судові витрати (стаття 63 ч. 1 Закону про адміністративні процедури у поєднанні зі статтею 39 ч. 2 літ. b Закону про організацію правоохоронних органів). Для розрахунку та нарахування судових зборів є достатнім застосування Регламенту Федерального кримінального суду від 31 серпня 2010 року про витрати, збори та відшкодування у Федеральному кримінальному провадженні (Регламент Федерального кримінального суду про витрати, збори і відшкодування у федеральних кримінальних справах; Систематичне зібрання законодавства 173.713.162) разом зі статтею 63 ч. 5 Закону про адміністративні процедури. З урахуванням усіх обставин судовий збір у даному випадку нараховується в розмірі 3'000 франків з урахуванням уже виконаної передоплати судових витрат у такому самому розмірі.

Виходячи з цього, Апеляційна палата ухвалила наступне рішення:

1. Прохання про відвід відповідальної особи не задовольняється.

2. Скарга відхиляється в розглянутій частині.

3. Прохання про надання можливості безоплатного процесуального провадження та безоплатного захисту відхиляється, якщо воно вже не втратило чинність як безпредметне.

4. Судовий збір розміром 3'000 швейцарських франків накладається на позивача з урахуванням виконаної передоплати за судові витрати в тому ж розмірі.

Беллінцона, 5 травня 2017 року

Від імені Апеляційної палати

Федерального кримінального суду

Головуючий, секретар:

Офіційне вручення

- адвокату Гансу-Петеру Шааду (Hans-Peter Schaad)
- Федеральній прокуратурі
- Департаменту правової допомоги Федерального управління юстиції

Пояснення щодо правових апеляційних засобів:

Проти рішень у сфері міжнародної правової допомоги у кримінальних справах можна протягом десяти діб після повного виготовлення документації у Федеральному суді подавати скаргу до Федерального суду (Стаття 100 ч. 1 і 2 літ. b Закону про Федеральний суд).

Проти рішень у сфері міжнародної правової допомоги у кримінальних справах скарга допускається тільки тоді, коли рішення стосується постачання, конфіскації, видачі предметів чи майнових цінностей або передачі конфіденційної інформації та йдеться про випадок, що має особливе значення (стаття 84 ч. 1 Закону про Федеральний суд). Випадок має особливе значення передусім тоді, коли є підстави вважати, що були порушені базові процесуальні принципи, або судове провадження в іншій країні має суттєві недоліки (стаття 84 ч. 2 Закону про Федеральний суд).